

کاروان

12

کوفاری تا میدان گلشنی روشنی و آوازه

ته پلور ۱۹۹۱

دهستانیر

● مسعود محمد ●

ناونوره له خویندنه وهی بابتهی فارسی سر به زمانو نه ده بو
 نایین چاو له وشه ی - دهستانیر - دهستانیر - هه لده نه نگوی وهک
 که ده نووسری فلانه وشه دهستانیرییه وهیا فلانه باهوه له
 دهستانیره هاتوه . هه ندی جاریش ده بنیت هه رهنگی وهک

• برهان قانع • بابی به ره زبیر دهگریته وه به ده ا که وشه ی
 دهستانیری تی که وتوه - ئیبه مانلی کوردی عراق له بهر که م
 بیوه نه پیمان به سه قافله شی نویی فارسییه وه له شاست ئه م
 دیارده پی بهرم داهاته وهی نووسرانی فارسی سه رده م له
 دهستانیر نه نها ههستی کیشه به کی بی سه رو سه ورا همان بی
 ده مایه وه . نه نانهت بهش به حال خوم نه مده ویست پرسپاریش
 له دوتسه باشه به ره گاتم بکه م نه کا وه کوو شه زمونی

و پست له گوشه به که وه پروونا کایی بو به او زیم به لام نه وساش بو
 دلتیایی بیرون له وهی که بلا و کردنه وهی باشه که خۆ بیوه
 ماندوو کردن ده عین له هه ندی روشنییری هیژای شاره زا به
 سه قافله شی فارسی کلاسیکیم پرسپار کرد . دیار بو له نای
 دهستانیر به ولاره شنیکیان له و بانه ته بی نه که بیشتوه . به م جوړه
 بوم ده رکوت پروون گردنه وهی پرسپاری دهستانیر هه رنه بی

سه وچه چکی سه قافله شی میرانی ناوچه ی پوژعه لاتی شریک له
 تاریکی ده رده عین چکه له وهی که نمونه به کی گرتنیش له
 (ساخته کاری نانغه ست به نیازی ره پیش خستی نامانجی
 ره چاو کراو) به بهر هوش و گوئی خوینه ره وه دهگری به وه شدا

و پس گه ری بی وه لاسی ژبیت . ئه م پرسپاره دهرنه به راه
 مایه وه تانگو دوا کرانه وهی کوردی زانیاری کوردو تانگو گوی
 دیاری چاپ کراو له نیوان شه وو بنگه روشنییرییه دوو رو

نزیکه کلندا به شیک له و کتبه فارسیانه ی به دیاری بوی هان
 پرسپاری دهستانیریان په کا لکرده وه . شه وساش چونکه

نهایی خرابی و پاره‌پاره‌ی هست و سوسه کردن له می‌دانی
مغزپودندگی فکری را کشت دهیته‌وه . به‌همه حال
تک‌باریون له هاولی جوراوری دهسفته‌ل‌م‌ترانی خ‌لق به‌رهو
ت‌م‌ن‌جی به‌زه‌وندی دنیایی . به‌ت‌ایه‌تی له‌ریی ت‌ایه‌ت‌وه . بیی
ت‌گ‌رتی نه‌رتو کات به‌غیرودان چونکه وهک ده‌زانج نه‌م
پ‌ن‌ب‌ی‌ایه‌ی ت‌یک به‌سستی ت‌ایینو به‌زه‌وند له‌ک‌ونه‌وه با‌یوه .

ت‌س‌ت‌ش به‌چیی داخواری و بولوان هانای ده‌ب‌ر‌ی‌ته به‌ر ته‌ن‌ان‌ت
اروری . ن‌ایدی بولوجی دام‌باریش له ت‌ش‌یوه‌ی ت‌اییندا با‌وه‌ش به
به‌زه‌وندی دنیایی‌دا ده‌گ‌ری ت‌ن‌جا به‌پ‌ره‌وه‌ک‌انی خو‌یانی ت‌یدا
به‌خت‌ده‌گ‌ن . هیچ ت‌ام‌ت‌ج‌یک‌ی دنیایی له‌ش‌یوه‌ی م‌ادی به‌ق‌و
ت‌زو بی ت‌ار‌ای‌ب‌شت و ت‌ار‌ی‌نگ‌دا ن‌ات‌وانی بی‌ت‌ه‌ ع‌م‌س‌ای
ت‌س‌ور‌ل‌وی به‌ده‌ست ر‌ایه‌ری دنیایی‌به‌وه خ‌ل‌قی بی ر‌ای‌ب‌ت‌

س‌د‌ات به‌رهو له‌خ‌وی‌بورین . ه‌ار چونکه ده‌س‌ت‌ای‌ر‌یش
له‌ش‌یوه‌ی ت‌ایین‌بولوجی‌دا ش‌ی‌ل‌وه بی‌ل‌ی له‌م‌ر‌م ب‌ز‌یک‌اند ت‌وانی
ب‌و‌ر‌ایه‌گی دور‌ور‌د‌ریز ش‌ه‌اد‌ایان ب‌ک‌ات . د‌وان‌ر‌یش گ‌ه به
ت‌گ‌ی ز‌ان‌ستی بی ده‌م‌ت‌ت‌ه ب‌و‌ج‌ل‌بولونی به ت‌س‌ی‌م‌ات
گ‌ی‌ب‌ت ب‌ریزو پای‌ی ل‌ای پ‌ار‌س‌یه‌ک‌انی ه‌یند به‌ی‌ت‌ه‌وه له‌وه ه‌ار
ک‌اری که ز‌م‌نی س‌ه‌ر‌ان وش‌ی ده‌س‌ت‌ر بو ت‌او ف‌ر‌ه‌ه‌نگ‌و
خ‌م‌س‌ی ف‌ار‌سی س‌ه‌ری‌گ‌ی‌اند به خ‌ل‌و ب‌ار‌یک‌ ک‌ه‌وا ر‌ه‌نگ
س‌وان‌ه‌وه‌ی له ت‌م‌ک‌اند‌ا ت‌ه‌م‌ای . چ نه‌ن‌ب‌ی‌ه‌گی س‌ر‌س‌و‌ر‌ی‌ته
ه‌ا ده‌ک‌ات با‌وه‌ری ب‌و‌ج‌ل‌و ج‌و‌ک‌ا‌وی ه‌یند به ت‌اس‌انی
ت‌ن‌ب‌ت‌ه‌وه ب‌ه‌س‌ب‌یت ۹ ه‌تا ب‌یر‌یک‌ی ر‌استو ر‌و‌ون‌گ ده‌ج‌یت
ل‌ت‌ه‌وه ت‌س‌ک‌ی خ‌ل‌وه‌ن‌ه‌ک‌ی ده‌ی‌ت‌ه‌ خ‌ل‌ ک‌چی ه‌ه‌ل‌ق م‌ه‌ل‌قی

ب‌خ‌ل‌و گ‌ای زیر ز‌ه‌وی خ‌س‌ت خ‌س‌ت ده‌ن‌ب‌ی‌ت‌ه‌ ت‌اخی د‌ل‌و
ت‌انی م‌ی‌ون‌ه‌های خ‌ویند‌ه‌وارو نا خ‌ویند‌ه‌وار . نه ح‌ک‌وم‌ه‌ت‌ش
د‌وا‌وه‌وه‌و نه به‌رت‌ب‌ل‌ش ل‌خ‌م‌ر‌ج ده‌گ‌ری . س‌ب‌ر له‌وه‌د‌ایه که
ب‌ی‌ن‌ن ب‌ایه‌تی ز‌ان‌ستی‌ش نه‌گ‌ر هیچ ل‌ایه‌تی ت‌ید‌ای س‌ر‌به
ل‌ت‌ف‌ه‌وه بی ت‌ه‌وی‌ان ج‌ه‌ز‌به به خ‌ل‌ق ده‌گ‌ری . نه‌م
س‌ت‌ای‌ر‌ه‌ش له‌ب‌ایه‌تی ه‌ه‌ل‌ق م‌ه‌ل‌قی ر‌ی‌ز‌تی‌گ‌ر‌ای‌وی بی
ت‌یل‌و بی ده‌سه ل‌ان‌ه .

له ک‌ت‌ب‌ی (ف‌ر‌ه‌نگ ایران باستان - ف‌ر‌ه‌ه‌نگ‌ی ن‌یر‌انی

ک‌ون) له ب‌لا‌و‌ک‌را‌وه‌ک‌انی د‌ان‌ش‌گ‌ای ت‌ه‌ه‌ران . س‌الی ۱۳۳۰ ی
ش‌اه‌ه‌ ن‌ش‌ای . نو‌وس‌ینی ب‌ور‌ر دا‌و‌ود نه‌م ب‌اس‌ی ده‌س‌ت‌ای ه‌ار
له ل‌ایه‌ره ۱۷ تا ک‌ون‌ای ل‌ایه‌ره ۳۱ ی ل‌گ‌رت‌ه‌ت‌ه‌وه . د‌وان‌ر‌یش له
پ‌اش‌ک‌وی ک‌ت‌ب‌ه‌ه که ش‌ه‌ش ل‌ایه‌ره‌ی د‌یکه . له ۳۲۹ ر‌ا تا ک‌ون‌ای
۳۳۴ . به پ‌ش‌ک‌ت‌ب‌ه‌وه‌ی نو‌ی ب‌ر‌ده‌ک‌انه‌وه بو‌سه‌ب‌اند‌نی با‌وه‌ری‌کی
پ‌ه‌ک‌ج‌ار‌ه‌کی خ‌وی له‌ب‌اره‌ی س‌ه‌ر‌ج‌ا‌وه‌ی ل‌ز‌ه‌ه‌ل‌ق‌و‌ای‌تی
ده‌س‌ت‌ای‌ر‌ه‌وه .

له‌س‌ه‌ر‌ه‌ت‌ا‌ک‌انی نو‌وس‌ینه‌ک‌ی‌دا ب‌اس‌ی ت‌ه‌ج‌ر‌ه‌به‌ی خ‌وی له
م‌ه‌ی‌د‌انی ع‌ی‌ش‌قی ز‌م‌ان و د‌اس‌ت‌انی ک‌ونی پ‌ار‌س ده‌ک‌ات که چ‌ون
م‌ه‌ج‌ز‌و‌ب‌ان‌ه‌ ری گ‌وز‌ه‌ری س‌ه‌ری به (د‌س‌ت‌ای‌ر) ه‌وه نا .... و
ه‌وه‌ل ج‌ار چ ب‌ایه‌پ‌ه‌گی له د‌ل‌و و‌ی‌ز‌د‌نی‌دا ه‌م‌ی‌وه‌و د‌وان‌ر‌ی م‌رو‌ی
له‌خ‌وی ب‌ا‌خ‌ه‌ب‌ر‌ت‌ر چ‌ل‌وی‌ان ب‌اد‌ا‌وه‌ت‌ه‌وه س‌ه‌ر س‌ا‌خ‌ت‌ه‌ک‌انی و
و‌ر‌ده‌ور‌ده ت‌ه‌و‌ش ر‌استی م‌ه‌س‌ه‌ل‌ی ده‌س‌ت‌ای‌ر‌ی ب‌و
ب‌و‌ون‌بو‌ت‌ه‌وه ت‌ر‌گ‌ی‌ب‌ه‌ش‌ت‌وه چ ز‌ه‌ر‌م‌ر‌یک‌ی له‌ب‌ا‌وه‌ری‌وه له ز‌م‌انی
پ‌ار‌س‌و ف‌ار‌سی‌دا‌وه ....

وه‌ک که ب‌ور‌ر دا‌و‌ود خ‌وی له‌ن‌ا‌وه‌ر‌ا‌ستی ل‌ایه‌ره ۳۵ دا
ده‌ن . م‌ن‌ش د‌ه‌ل‌یم [ا‌ی‌ت‌ک ب‌ی‌ن‌یم د‌س‌ت‌ای‌ر ج‌ی‌ست - ت‌ن‌جا
ب‌ای‌ب‌ی‌ن‌ن ده‌س‌ت‌ای‌ر ج‌ی‌به ۹] ل‌یزه به‌د‌وا‌وه ق‌سه له‌ب‌ور‌ر دا‌و‌ود
ده‌گ‌ر‌ه‌وه .

م‌ه‌لا ک‌ا‌و‌وس له پ‌ار‌س‌ی‌به‌ک‌انی ه‌یند . به ن‌ی‌ازی
پ‌ه‌واند‌ن‌ه‌وه‌ی نه‌س‌ازی و نه‌گ‌ون‌ج‌ان‌یک‌ی س‌ان‌ن‌ام‌ه‌ی پ‌ه‌ن‌گ‌ورد‌ی
که نه‌ف‌ا‌وت‌ی م‌ان‌گ‌یک ت‌ی‌یدا س‌ه‌ری‌ن‌اب‌وو به‌پ‌یش و پ‌اش که و‌ت‌تی
چ‌ه‌ژ‌نه‌ک‌انی ت‌ای‌ینی ز‌ه‌ر‌د‌م‌ش‌تی . له س‌الی ۱۷۷۸ ز . به‌ر‌ان‌ب‌ه‌ر ۱۱۹۵
ک . ق‌ه‌م‌ه‌ری . له‌گ‌ل ک‌ورد‌ی خ‌وی (ف‌ی‌ر‌وز - ف‌ه‌ی‌ر‌وز) ن‌ا‌و‌ج‌وو بو
ن‌یر‌ان ت‌اک‌وو له ز‌ه‌ر‌د‌م‌ش‌تی‌ک‌انی ن‌یر‌ان ن‌ا‌گ‌د‌ار‌ی‌به‌ک له ب‌اره‌ی
س‌ان‌ن‌ام‌ه‌ به‌ی‌د‌ا‌ب‌ک‌ات و ش‌ه‌و گ‌ر‌ف‌ت‌ه‌ی نه‌ف‌ا‌وت‌ی پ‌ه‌ک م‌ان‌گی له
س‌ان‌ن‌ام‌ه‌ی پ‌ه‌ز‌د‌گ‌ورد‌ی چ‌ار‌ه‌س‌ه‌ر ب‌ک‌ات . له ش‌اری ت‌س‌ف‌ه‌ه‌ان
ده‌س‌ف‌ه‌ت‌یک‌ی (د‌س‌ت‌ای‌ر) که ت‌اک‌ه ن‌وس‌ف‌ه‌ ب‌وه‌ه ده‌س‌تی ده‌ک‌ه‌و‌یت
له‌گ‌ل خ‌وی‌دا ده‌ب‌ایه‌ت‌ه‌وه بو ه‌یند . ت‌ه‌وس‌ا م‌ه‌لا ف‌ه‌ی‌ر‌وز ک‌ورد‌ی
م‌ه‌لا ک‌ا‌و‌وس گ‌ن‌ج‌ب‌وه . د‌وان‌ر‌ی پ‌اش چ‌ه‌ن‌د‌ین س‌ال له ر‌ه‌ن‌ج‌و
ز‌ه‌ح‌م‌ت‌ه‌ که ده‌س‌ت‌ای‌ر به‌چ‌اپ ده‌گ‌ه‌ه‌تی له د‌ی‌ب‌ا‌ج‌ه‌ک‌ی‌دا نه‌م
به‌ی‌نه به م‌ی‌ز‌و‌وی ب‌لا‌و‌بو‌ون‌ه‌وه‌ی ک‌ت‌ب‌ه‌ه که د‌اده‌تی :

بد صدو پنجاه هشتو بگهزار سلاکین گنج نهان شد آشکار

• سالی هزارو سه‌سو پنجاو هشت سوو که شوم گنجبه
شراوهه شاشکرابوو - مه‌بست له سالی 1190 میژووی
په‌زنگوریهه که ده‌کسوتیه به‌رانیهه سالی 1810 ی زاینی
نوسخی له نو دوسخه‌ه که به فارسی نو سراوه تا نیش له
کتیخانیه‌یکه بومیای که به‌ناوی مه‌لا فه‌پروژ ناونسراوه
هرماوه . نو نوسخه‌یه به خنیکه جوان نو سراوه . له‌زیر
رسته‌کاتی دهقی کتیبه‌که خنیکه سوور کیشراوهه ته‌فسیریش
به‌وادا هاتوه . نه‌ ناوی دانسری نه سالی نووسینی
پروژ نه‌گراوهه .

مه‌لا فه‌پروژ یه پارسی کوری مه‌لا کابوس به زمانی فارسی
شیمیری دادنه‌وه له‌بسته‌کانش له کتیبه‌کی س جلدی به‌ناوی
(جورج نامه) که میژووی دانگرگانی هیند له لایهن نینگیزهوه
پایه‌دهکات چاپ‌گراوهه لای پارسیه‌کان ناسراوه .

مه‌لا فه‌پروژ له سالی 1800 ز . به‌رانیهه 1248 ی ک .
دو‌خاوازی له دنیاگرد ، تا نیش لای پارسیه‌کان به چاکه
ناوی دیت . به‌پیی نووسینی مه‌لا فه‌پروژه دیباچه‌ی ده‌ساتیر .
ساله‌های دیرزی به و کتیبه‌هه خنیکه‌بوه . میژوونوسی نینگیز
سیرجون مالکم *en-jan-nasran* نووسری کتیبه‌ی *History of Persia*
میژووی فارس) له‌چند نامه‌یه‌کده مه‌لا فه‌پروژی هان‌داوه بو
پلاگردشوه‌ی ده‌ساتیر . هرچه‌ند له میژوه‌کیده ناوی

ده‌ساتیری هیناوه . خوی کتیبه‌کی نه‌دپوته به‌لکو له زمانی
خه‌لقه‌وه فسه‌ی له‌بارمه‌ده‌کا . دواپی مه‌لا فه‌پروژه به‌پارمه‌تی
ویلیم نه‌رسکین *William Erskine* ده‌ساتیری هیناوه‌ته سهر
نینگیزی به دوو جلد پلاوی گردونه‌وه . جلدی به‌کده بریتیه له
ده‌قو ته‌فسیرو بیوست له زمانی ده‌ساتیر . جلدی دوهمیش
هرگیرانیه‌تی بو نینگیزی .

به‌له‌ترجمه‌ی مه‌لا فه‌پروژه نه‌رسکین کابراه‌کی
دیکی نینگیز *Erskine* ناویک فرمانفرمای بومیای بوه ده‌سنی
داومه‌ه ترجمه‌ی ده‌ساتیر به‌لام به‌له شه‌واگردنی خوی

مردوه . دواي مردنی نه‌ترجمه‌ه نات‌واوه‌کسه نه نووسینی
دیگشی نه‌دوژراونه‌وه . به‌نگ هندی کس گومان بیا که مه‌لا
فه‌پروژه ده‌ساتیری هه‌لبه‌سین به‌لام سهرمای نه‌وه‌ی که مه‌لا
فه‌پروژه بیاویکی پاک بوهه ساخته‌ی نه‌تویی له‌ته‌شاره‌توه .
به‌له‌ویش به‌سه‌د سالی هه‌وه‌ها هه‌بوون ده‌ساتیریان دیشی .
کونترین سهرچاوه‌یکه ناوی ده‌ساتیری هینایی کتیبه‌ی
(شارسنان چهارچمن) •

نووسری نه‌مه‌پان [که به‌پیی ناومکه‌ی دپاره‌ه جلده]
(بهرام کوری فرهاد کوری نه‌سفته‌دپاری پاری) مه‌شوره‌به
(فرزانه بهرام) گویا نه‌دوره‌بهری 1034 ی ک . به‌رحه‌یات
بوه . شارسنایی چه‌هار چه‌س‌نیش له 1022 یه‌زنگوردی له
بومیای چاپ‌گراوه . پلاوه‌کده‌وه‌کسه‌ی (سیاوش کوری
اورتدپار کوری سیاوش انزی) له دیباچه‌دا ده‌نوسی که
نه‌وه‌فرزانه به‌هرانه له شاکردانی (حضرت سپهر فضل
انزکیوان کوری انزگشپ) بوه که نه‌سه‌سبی ده‌گاتوه
(حضرت وخشور ساسان بیچمه) . لیزه‌دا ده‌بی ساسانی
بیچمه که به‌بیقه ناسراوه‌له‌بیرنه‌کین تاکوردینه‌سه‌پاری
نه‌وه ده‌ساتیره‌دا . کتیبه‌ی شارسنان به‌ساره‌واوی که‌وتوته
ده‌ست نه‌وه سیاوش‌ه‌کی که پلاوی گردونه‌وه . له چه‌مه‌نی
به‌کده باسی (گیومرت . سیامک . هوشنگ . نهمورس . جمشید .
آیچن . فریدون . ایرج . منوچهر . نوزر) هاتوه .

له چه‌مه‌نی دوهم فسه‌له‌پاره‌ی (کیان . کیخسار .
سیاوش . کیخسرو . کی‌پشین . کی‌اروند . اهراسب .
گشاسب . زرتشت) هوه‌گراوه . سه‌رانسری نه‌وه کتیبه‌به
نایشی قورئان و به‌حدیس و فلسفه‌ه و تصوف و عرفان
رازاونتوه هه‌رده‌نایی نووسره‌کسه ویستوویته‌ی له‌نیزان
نیسلامو (مزد یسنا - مه‌زده‌یسنا) دا گونجانیگ به‌پداکات
. به‌نگ مه‌به‌ستی دیگشی هه‌بوویت به‌لام من [بوورداوود]
بوی‌ناجم . به‌لام کتیبه‌که خوی مایه‌ی سه‌سورمه‌انه : فرزانه
به‌هرام له لاپه‌ره 208 دا ده‌لی . نایی به‌پواله‌تی نسه‌ی
زه‌رتشت که بیوستی به‌ته‌قول هه‌به‌ره‌فتار به‌کین به‌انکوز

همی ته توبی بکین نکوو له گډل دمسالنه بڼوچي . له م
 پسته يوه هيډيگي وهيايي دچن فريزه بهرام دمستگي
 لاسروکاري دمسالنه همي (محسن فاني) له کتبه گي
 (ديستان المذهب) دا که له سره تاي سده ي دوازه همي
 له نوو سويي ته له چنه دچک په کدا نوي دمسالنه له
 (شارسن چهارچمن) هوه نه نقل دهکات . (محمد حسين
 کوزي خلف التيريزي) له فرهنگه لاسراوه گي خوي
 (برهان قاطع) دا سران وشي دمساليري هپناهه شهجا
 نيښه گي فرهنگه کدا نوي دمسالنه نيات به نکوو
 سرچاره کي وک (فرهنگ جهانگيري ، مجمع الفرس

سروري ، سرمه سلیماني ، صحاح الايوبي حسين
 الانصاري) سر زمار دهکا . له هوه گومان ناميني که تمانه
 پيش مه لا فهيروز دمساليريان دپوه . تمانه مه لا فهيروز
 خوي له دپاچه دمساليردا دهنوسي که دمسالنه تا روزگاري
 شامجهان کوي شاه اکير (لاي زانايان لاسراوه ناورايش
 وه دوازه کتوتوه په نهاني . کاتيگي که مه لا فهيروز به پي
 گوتي خوي نوسه ي دمساليري له نيسه هانه وه بو هيند هينا
 نوي هيچ نوسه يگي ديگي دمسالنه له هيند نه بيسراوه .

وک دهپين له هر چيگه يک نوي دمسالنه هائي و وشه يک
 له هوه يادکرايي ويا قسه يک له ناورو کپه و کرايي هه موي
 هر له نوو سيني نويه و هيچ په کيگيښ له نوو سينا نه بايخ و
 گونگي يگي نيه . له هوه دهرده کوي ميژوي داناني دمسالنه
 ۳۰۰ سال تي ناپه ي پي . وانه شاپيښه و پيش زماني
 شاه عباسي گوره ي سه فوري ۹۸۵-۱۰۰۸) . خو نه گره دمسالنه
 وکرو شارسنالي چه هار چه من و (برهان قاطع) له هيند
 جو سرايي و نوسه يه گي له ويوه بو نيران هائي دمي له
 روزگاري (اکير شاه هندي) په يدايوبي . بهيي لاوروگي
 دمسالنه پتر هه له دهگري که له سر زميني هيند نوو سرايي نه ک
 له نيران . بوورانه هوي تاپيني له زماني نه کبه شاهدا
 زمينه په کي هه موي بو تايين سازي بيگده هينا . شه کبه ر

شاه خوي له ساله کاني ۹۸۵-۱۰۱۴ ي ک . خو کرائي کردوه و
 خوازاري تاپينيگي نوي پوره به نوي (توحيد الهي) .

دمسالنه که نويښي باهر ي جوړاچوړو به په کدي دزو
 نيگه لشيواوه دمي به به همي بيرو باوره نيکل وييکه له کني
 شو سره ده مي کوا دموستني به رانيه روزگاري
 شاه عباسي گوره .

که دهليم نايي سازاني دمسالنه له ۳۰۰ سال کونترين له و
 پوهه يه که شو تفسيروي به سر ده ي دمسالنه هوه
 نوو سراوه دموووي نه و زماني هيه . هر چه نه له
 دمساليردا وهيا رانويندراره گويآ تفسيروگي هي ساسني
 پنجه مو له روزگاري (خسرو پرويز) بو دمسالنه نوو سراوه .
 به لام دپاره دمي شو فارسيه ساخته و ناروسته هي
 سه رده مي سه فوه وکات بي . نه وه نه دش نزم و نارکي دمي
 له دهره وي نيران نوو سرايي . چنه دين پيشگويي خراومه
 دمسالنه [وک که شه به ري هتمن نيسلام بو نيراني تدياه]
 که دهستي ساخته چيان دهکات وه .

له نامي ساسني پنجه م له په نه دهکاني 18 ، 24 ، 25 ، 31
 هاتوه : دديت په دکاري نيرانيان که په روزنيزان کوشت .
 نه وکسه ي من به رزم کردوه نه وان هه نيران داشت . وا له
 عه ريان پادش ورده گرته وه . هه لگرته وه کوزراوي خويان
 له سه وژ پش و پش پوشان . که هزار سال عه ربه به سر
 دپدا [ديني نيران] تپه ري گوراني وه ياي به سه راديت په
 خاومني نيشان بده ي ، ناسينه وه .

نه م پيشگويي به په چاگي نه وه ناشکرا دهکا که نوو سر ي
 دمسالنه هزار سال دواي ره ي عه رب زياوه که دهکات وه
 زماني سه فوي . هه روها به ندي دواي له پيشگويي کدا
 پات وپاني نه م شپه ربه که دهک :

- دين فرا ازهي ارايشند
- ازهي ارايش و پير ايشند
- بکه بيسلند بران ميرگ وساز
- گرتو به بيبي نشناسيش بلز
- خه ريکن ناراييشني دپنه که ت دده من
- ناراييشني دده من و ريگي دهخمن

- نو و مده بیان بهرگو بار تی به ستوه •
- که بر بی بیخته و ده نای ناسیته و ده •

نو و ترزه پیش بی بیانه به نایبهی له نامی ساسانی به که م زوره که او جگه له عیسا خه بهر له مانی و مژده و حه زهتی محمه دیش دعات .

که واته ده ساتر سهره رای نو هه مو و تله بازیه پی نیبه شانازیش بکا به گوته پی . بو نو و ی گوته دریز نه بیته و چاو له ونیشانه ده پوشتن که به لگی نوی بیونی ده ساتر به ده ستوه دهنه و به خه ی تله بازیه کانی ده گریز .

نای ده ساتر خوی وک نو زمانه ی بی نووسراوه و پایه تگانی نییان ، نوویش نادروست و ساخته به چونکه وشه ی (ده ساتر) پیژوهی (منتهی الجموع) ی عه ره بیسه و له (سنور) ی فارسیه و هاتوه . فره هنگی (انجمن آرای ناصری) به خورایی هه و ژده بو په یدا کردنی پشه په گکی ده که بو (ده ساتر) .

به گوته ی ده ساتر شازده پیغه مهیر ، که به ته عیبری ده ساتر بیان ده تی (فرج پشور) که بیشتونه ته په ی وهرگرتنی قسه ی ناسمانی نه مانه پیغه مهیر مکه کان : 1- مهلباد 2- جی افرا م 3- شای گلیو 4- یاسان 5- گشاه 6- سیامک 7- هوشنگ 8- نهمورس 9- جمشید 10- فریدون 11- منوچهر 12- کیخسرو 13- زرتشت 14- سکندر 15- ساسانی به که م 16- ساسانی پیچمه م [به ریژووسی ناو کتیبه که ناوه کاتم نووس]

ده ساتر بریتیه له و نامه ناسمانیه ی که بو پیغه مهیرانی هه ناردون . نامه ی (هوشنگ) نای (جاودان خرد) بوه . نامه ی (نهورس) نای (برین فرهنگ) ه ی (جمشید) نای (افرازین آروند) . ه ی (فریدون) نای (هه رستان) ه ی (منوچهر) نای (دانشیار) ه ی (کیخسرو) نای (سروش کردار) . خانه دانی به که م پیغه مهیر که به بی گو تراوه (آبادیان) له ملوه ی به که سه د (زاد) دا خو سه رویان کرده . بابزانین (زاد) ده کاته جهند سالی .

له ده ساتر دا هه (زاد) یک هه زار (واد) ساه . واد س هه زار (چاد) ساه . به که چاد هه زار (مهرد) ساه . به که مهرد هه زار (وهرد) ساه . به که وهرد هه زار (فهرد) ساه . هه

فهرده یک به که ملیون ساه . ملیاریک سالی بی ده گو تره ی (اسهار) . ده ملیون سالی (سهار) یکه . سه ده هزار سالی (سلام) یکه . بو پیغه به که زاد سالی ده بیته تم ژماره به : ...

... [له نووسینی بوور داود له جیانی (1) ژماره ی (2) نووسراوه به لام هه له به چونکه ژماره (3) له و حسابانه دا هه به نک (4)] تنجا بوخوتان بزانت به که سه زاد که دریزه ی فهرمانه وهایی خانه دانی ناسمانیه جهند سالی ده گرتیه و [س سه ده هزار ملیون ملیون ن ملیون] . دواین پادشای تم خانه دانه که نای (آباد ازاد) بوه خسته و دناویوه که نیتر نه ی ناویوه مهردم له که چ رهفتاری بگرتیه و به ناچار ی له جیهان زویر بووه له بهر چاوان بزریوه . جیهان له ودا پر بوه له نازاوه . جهندین کسی میزخاس داواپان له (افرا م) گویری نایاد نازاد کرده که له سه ره تختی باوکی دا بنیش . له وده مهردا فهرمانی ناسمانیش بی گه بیشت و بوویه هه لیزارده بو سه سه ره وریو ریژمانی خه لقی شه م دنیا به . که نوره ی پیغه مهیر ابه تی و خو سه روی ابه تی به له افرا م که بیشت له قسه ی (جی) بوخوی هه لیزارده . له و به داوه جی نشینه کانی نو و موویان به (جی) ناو ده بران . خانه دانی (جیان) به که (اسهار) سالی که ده کاته به که ملیار سالی فهرمانه وهابوون . دواین مه زنی شه م خانه دانه ش (جی آاد) و مگوو (شای ازاد) له کرداری نا به جینی مهردم و مکنگ هات و پوری له دنیا وهر گپا . نو سا دیسان نازاوه نه نیبه ووه ناگوو کوری نو (گلیو) به دا خواستی مهردم و فهرمانی ناسمان له شونینی باوکی دانیش و له قسه ی (شای) بوخوی هه لیزارده . خانه دانی نه میان به (شاپیان) ناوبران . شه م خانه دانه به که خانه دانه به که (سهار) سالی که ده کاته ده ملیون سالی فهرمانه وهابوو . دواین مه زنیان (شای مهور) له کرداری ناره رای خه لقی به که کوه نیوه نوویش وک (آباد ازاد و جی آاد) له گو ره می کنتر گری بووه له بهر چاوان ون بوو . دیسان ناگری نازاوه زمانه ی کیشا ناگوو مهردم به فهرمانی ناسمان (پاسان) کوری (شای مهور) بان به که وریو رابه رو پیغه مهیر هه لیزارده . خانه دانی پاسان بی ده گو تره ی (پاسانینان) جو ده تی شه مانه ته وده وینو (سلام) سالی بووه . گو تران هه (سلام) یک سه ده هزار ساه . دواین پادشای تم خانه دانه که نای (پاسان اجام) بووه . نوویش له پاشایی و له زیان کنتر گری بووه . نازاوه دنیا ی داگرت . مهردم و مگوو دیوان

Thiruvana	فریدون
Manush - kshiti ra	منوچهر
Hacira vanhu	خسرو
Siyaval shan	سیاوش
Zarathustra	زرتشت

ناوی خاندانی زرتشتیسی Setaena سپهتمان .

له تاقیستاندا (کیومرث) له جینی نادرسی سامیه کان په کام مروهه . له دستاییردا (مهلباد) په کام مروهه . شوانی دیکه همدوربان به چنگه له زرتشت له تاقیستانو له داستاندا له چاگانو گوره بیوانو نادرانن . چونکه داستان پیشتادبیان مرشته رکه له نیوان نیرانیان و هیندبیان هندیگ له وات ناویان له نامه ی دینی برهمنان (قیده Veda) دا هاتوه . به لام له هیچ پرویه کوه له کول ناوه گانسی دستاییر په کاناگره وه . واتای شو ناوانی له ایستی سرورودا ژساریمان سو نیبه تلشگریه . گومانیش له ودانیبه که له سرچاوهی تاقیستانو نووسینه کانی په هلووییه وه به دروسی پیمان گپشتون . نو گوزانه ی لغارسیپندا به سرریندا هاتوه به یینی دستورود قاعده یوه .

کوتته گیانی په کزی تا نه وهی ناوی ناده می زادیان بی پوهو ندیتراره . دنیا پروی له کولی کرد . وهاموو تاگوو خودای گوره (گشان) ی کوری (پاسان اجام) ی به پیغمبره یی و فرمانگوزاری خسته کار .

له میژوو داستان و نووسینه دینیبه کانی نیران که سمان چنگ سناکوی به ناوی (مهلبادو جی اگرامو شای گلپوو پاسان) . ثمانه هه رمانه وهی دسگری ناو دستاییر . به لام نوازده پیغمبره کیه که له دهقی دستاییر به ناویشو له تفسیره که پشی به ناویکی دیکه نووسراون به م جوړن .

- 1- فرزینسار گشاه یاخود کیومرث
- 2- سپامر سپامک
- 3- هورشار هوشنگ
- 4- تلمورود تهمورس
- 5- چرمشار جمشید
- 6- برسیووم فریدون
- 7- میرزاد منوچهر
- 8- نیلاسرو کوری کیسرو کوری سیاوش یاخود سیاوش

هیرتاوش

- 9- هرتوش یاخود هرتوشاد زرتشت اسفتمان کوری هرسفتمار
- 10- سیمکندش سکندر
- 11- خرمن سرسار په کام ساسان
- 12- پندم اریدناس پیغمبر ساسان

په نه وهی بلین دپاره هم ناولانه نووسه یی دستاییر هه له به مستورون . هیچ په کیک له وان شو ناوهمیان نه یوه که دستاییر بوی دناون . له تاقیستاندا که کونترین سنده یی نووسراوی نیرانیان حساب دهگری تا ده گانه (زرتشت) به م جوړه ناویان هاتوه :

gaya - marwat	کیومرث
syama	سپامک
Hachangra	هوشنگ
Takho - uran	تهمورث
Vna - kharshna	جمشید

ثعما په کام ساسان و پیغمبر ساسان که له دستاییردا به یازدهمین و شانزدهمین پیغمبر ژمیراوان و گویا په کیکان له باپیرانی نردمشیری پاپه کان و نوی دیکه شیان له روزگاری خوسره یی به روز له (مرو) پیغمبر یوه . وک دوزانچ له میژوردا ساسان باپچ ویا په کیک پیشانی نردمشیری پاپه گانه که له ساتی 204 ی ز . خانه دانی شاهه نشاهی ساسانیی بنیادناوه . له گوشو سووچه گانسی میژوردا توش چند که سیک دین ناویان ساسان یوه به لام له هیچ چیکه په کدا ناویشانی پیغمبر ساسانی په کام پیغمبر ساسانی پیغمبر نیبه . وک دیتسان له دستاییردا نسکه ندر دواي زرتشت چواردهمین پیغمبره یی شیران یوه . له دستاییردا نسکه ندر ناوی هاتوه به (سیمکندش کوری نشاب واته دارا) . هم پیغمبره هه همان مه لونه که له 200 ساتی پیش عیسادا نیرانی له خاند خون گیشا . دل ره قرو بیدادی نه وه عاره په کان] له نووسینی خودا گوئومه نووسه رانی فارسی سر به قومانیی نیسلام چه نگیز وکجو په کدی حساب

دهگن - م. - محمد مد [و ته پور گه مثر ته بوه . ته سگه ندر له هه مو نامه ئایینه پنه گانی په هلوی به (گجسگ - گوجه سنگ) واته بیس و ناگنو ویرانگری ئایین ناوی هاتوو له گوتنه به لای ئیرانیان مه طوبوه ته و ناخیستای سووتاندوه . گومان نییه له وهدا که له ناکامی داگیرگرانی ئیران له لایهن ته سگه ندر وچن نشینه کانی (سلوکچه گان) به شتیگی نامه ی ئایینی ئیرانیان له ناوچوو ، نه نلته گانه گان و سرورده گانی زهره شیش هه له و روزگار نه دا نابود بوون و نه هجا چهند پارچه په گیان به نییه گه بیشتوو .

پاسته ته سگه ندر له داسته کانی نییه . وهک شانامه ی فریدوسی و ^{تکرار} ندر نامه ی (نظامی) و میژوی (طبری) و هر دیگش ، ناوی به چاگه هاتوو به لام دهی بزاینه نژیکی ههشت سده دوی ته سگه ندر کتیبنگی که یونانیان گان له بهاره ی ته سگه ندر په نامه نویسی و به ناوی (کالیستیس / kallistis) پلاژوو بریثیه له داستان و ئه فسله ، به پیی دقوازی خویان له و کتیبه دا ته سگه ندر بیان پاس کردووه . ته کالیستیس ته کتیبه که بیان له ناوی ته و به ستوو په کیک بووه له نویسه ناوارمه گانی یونان که له گانی له شکرگه ش ته سگه ندر بو سهر ئیران له گه گله کومه نیک میژوو نویسی یونانی به گهل له شکره که که وتیوون . له مه دا وهک که دواتر سولستان مەحودیی غه زنه یی له رهوی بو سهر هیند دسته به ک نویسه یی له گه دا بوون تاگوو به نویسن پیندا هه لیلچ . ته سگه ندر پیش (ماره ی کی له نویسه ران به گهل خوی دابوو تاگوو مه دخی بکن و تامو شامیک بنه ته داگیرکردنه کاتیه وهو پاس پله وانته یی بکن به لام کالیستیس ته نویست خرابه کانی ته سگه ندر به چاگه له قه لام بدات و پله ی ته سگه ندر بگه به نیته پایه ی خوابه گانی یونان . ته مه بووه هوی نارمه زامه ندی ته سگه ندر له کالیستیس تا به گولناهیگی تاوانبار کردو خستیبه زینه انده وهو نیندا مرده . ته وهی کالیستیس له زانی خوی دا به رهوی نه زانی دوا ی هه هشت سه د سال له مرگی که ساتی دیک هاتن په سه ندیان کردو هه به ناوی ته وهو فاتحه که پاان ، که ته سگه ندره وهگوو په روه روزگار هه نااروو . ئه فسلته ته سگه ندر له سه دمه گانی نارمه زامه استه به زمانی لاشی و نه مه زنی و عیبری و عه ره یی ته رجه مه کرا . هه ره یی له ته دبیت و داستان و میژوی فارس له بهاره ی دوژمه

کوتنه کی ، ته سگه ندره وه . پارگراپی هه مووی له سه رچاوه ی یونانی و هه مان کتیبنی ساخته وه هاتوو . بی گومان کتیبنی (خدای نامک) ی په هلوی که کالیباوی لیه وهه لیتجانی شانامه یه هیچ باسیکی نه وتویی له بهاره ی ته سگه ندره وه نیندا نه بوه . به پیغه مه ر زانیی (گجسگ ته سگندر) له ده ساتیردا پلشنترین پله که به که ئایینی ده ساتیری هیچ سازانگی نییه نه له گهل دینی زهره شت و نه له گهل میژوو .

ده ساتیر به چاواپیکه یی له ناخیستا خارومی سه نرو ته فسیره . مه لته که ی به 16 پهل داباش کراوه و هه ر به شتیکی به پیغه مه ریکه و به ستراوه هه په کیک له و 16 ناماته خارومی چهند به دتیگه . به نمونه ، نامه ی ناباد 179 به نده . هه (چم اسرام) 88 . هه (شای ملیو) 80 . هه (پاسان) 12 . هه روه هاش نامه کانی دیکه درین ئیرانیان نامه ی زهره شت به 164 به ندره وه که هیچ په کیکیان وی چوونی نییه له گهل گوتنه کانی زهره شت له گاته گاندا . نه تنها پیچ سروروه له گوتنه کانی زهره شت له گه زندی ته هه رمه نی روزگاری ته سگه ندر پرگار بووه به نییه گه بیشتوو . سه ره برای ته وهی که هیچ شتیک له و سروروه انده ا چی به راورد کردن نییه له گهل ناوه روکه ساخته کی ده ساتیر . سه رتاها ی زمانی ته و سروروه انه و هه هه مو ناخیستاش له هیچ پرویه که وه خزمایه ش له گهل زمانه هه لیه ستراوه کی ده ساتیر نییه .

هه ره یه کیک له و 16 ناماته ده ساتیر به مه دخی خودا ده ساتیر ده کا وله نه جامدا موزده ی په دابوونی پیغه مه ریکه دیکه پارمه که یئ . له کوتانی ناوی (منوچهر) خودا پیی ده ی : له دوا ی تو پیغه مه ریک دیت ناوی (کیشرو) . له نه نه جامی نامه ی زهره شت خودا ده ی :

• ته ی وختشور زهره شت : دوا ی تو ته سگه ندر (چهر) ده ی . دواتر به کام پاسان به پیغه مه ری دیت . نامه ی تو (همسیرانی) پویش ده گات . هه چمه ره به زمانی ده ساتیر (تاشگرا) و (همسیران) ته رجه مه وه ته فسیره .

خراب نییه چهند نایه نیک یا به گوته ی ده ساتیر چهند (چهراس) یک له مه تللی ده ساتیر به یین و بزانش خرای ده ساتیری به چ زمانیگ نامه کانی تلمسانی بو (فرجیشوران) واته وختشورانی خوی [وختشور هه ر بو زهره شت به کارهاتوو] هه ناربووه . له (چهراسه کانی) 28 - 28 نامه ی

فرهینشور (جی افرام) - دغه رموی : هگروفرشاش - جشنان -
 ساس - چمشاش - خمشاشان خمشاش - واسالاس
 پشاپاش - راساراس تاساناس - کراس نامود - کرتاس نود -
 تپاس هود - ائاس رود - سناساب - سنکشاب - جاماجاب -
 نورتوس - سارانش - اموال فانوس - اموال کاروس - گسنتم
 توف - ممرنوش - جودبروش - اورنگان پوش [دوی ه دیری
 نیکه نامانه دین] : هاستنی رامتنی شامتنی زامتنی -
 خلشتی شالشتی شالشتی شالشتی مزدستی سزدستیو
 بستنی ازبستی شالشتی شالشتی - شالشتی سیدستی
 میدستی جیدستی هیدستی شالشتی - کاپستنی کارستنی
 هارستنی وارستنی شالشتی - هیرکستنی ترکستنی
 سرکستنی فرکستنی شالشتی [شمش دیری دیکهش له
 نه زمه له هه به سهر دهوئینجا به پینج چاران شالشتی نو
 تپانه کورتی پان دیت - پیوستم نه دیت هموویان پیوستمه
 م - مسمه] .

خوینهران ناچارن دایان بیهوی بزائن (شالشتی) که
 فینه چاره دموگرتیهوه چ وئاپه کی هه به - خوش به ختانه
 له زمائی به روزی ساسانی پیغمبر ساسانی پینجم له
 تفسیری خوبی نو وشه یی له چاوکی (شالشتی) وهرگرتوه
 بهوانای (دانستن - زانین) : له تفسیری (چمراس) 88 و 81
 دغه رموی (دانستی دانستی دانستی) . به ئی دهمانزانی
 دنپاشتی وهای زور تیداپه که (دانستی - هی زانین) بن
 به لام هرگیز نه مانده زانی زمانیکه هه بی له موهی سهران
 هزار ملیون سال گورانی به سهره نه یهت [دوی چانه دیریک
 نونوهی شه گورانه که دیت - م - مسمه] که چی زمائی
 نیستکه ی فارسی له گه بل به هلهوی و زمائی به هلهوی له گه
 هه خاشته جوداویزیان زوره هه سو جوداویزه که شه
 له موهی بهک هزار سالدا روی دواوه چونکه مه غوموه له نیوان
 نردمشیری سییه می هه خاشته (300 - 308 پیش عیسا
 شایه ئی کردوه) که نووسراوی به فارسی تا نیستاش ساووه
 له نیوان (حنطی یاد نیسی) که چانه شیری فارسی ئی به جی
 ماره نهئا هه هزارو سه سو نه و نهده ساله تر به پیوه و جودا
 وازیان دپاره ، نه ممان زمائی دهستای له روزگاری مه هلهاده که
 زانیتان پیش چه ندین هه هزار ملیون سال زواره هتا روزگاری

ساسانی پینجم که هه چهره شی خوسرهوی به روز بووه هیچ
 گورانیکی به سهره نه هاتوه : به نمونه له سهره نای نامه ی
 مه هلهاد چمراس 3 - دغه رموی : (فرشیدشمتای هرشده
 هرششنگر زهران فراهدیور) . له سهره نای نامه ی ساسانی
 پینجمیش دهنوسی : (فرشید شمتای هرشده هرششنگر
 زهران فراهدیور) .

نه م زمانه ی دهستای نه به زمائی کورتی ئیرانی وهک فورس
 هه خاشته و ئی تاقیستایی و به هلهوی و به زانه . نه به له هه کاتی
 کورتی وهک ته خاری و سه کزی و سوغدی و غهیری نه وان دهوئین
 [به کورتی] خزمایه ئی له گه بل هیچ زمائی تاده می زاری کون و
 توی دا نییه . نه م زمانه له لاپه ن دروست که رهگه به ووه
 بهی گورتراوه زمائی ساسانی - چونکه له هیچ جیکه و هیچ کاتیگه
 لای هیچ به کیکه له میله تانی جیهان زمائی وهما ته بووه
 هه رده میینه وه له چهرخی فه لئو له شاهیدو که یوان که له
 نه پینه کاتیان ناگارانین زمائی وهما به کار به بندری یاخود دین
 بلین کار به یکی قیله ز له تویه خاکیه ی خویمان زه مانیک
 گوتسه گیری کردوه و نه زمائی له لای خویره هه له ستوره -
 خوداوند به م زمانه . چ ساسانی بی چ زهمینی . له گه بل
 شازده پیغمبر می برارده گه گورکی کردو بو ئیمه ی به ند مگانی
 خوبی و له می نارو ده ستوری دانا لاکوو بشوانین [چچاه
 سازشاسیم - ریگه له زیندان چودا بکه بنه وه] و له سهر
 نه ناجادا روزگار بچ - ده ستوری ساسانی دین له لاپه ن
 مه رده وه تا روزی زینته وه به کار بیت و تاییبی مه هلهادی گوره
 له بیرونه کن . هه ر چونکه روزگاری له هه روه دنیادا به ند بووه
 به پیوه ی گردن له ده ستایر خوداوند فه رسانی دایه دوا بچ
 (وختسوری) ی خوبی که ساسانی پینجم شه لاکوو شامه ی
 پیغمبران به پینه ئی سهر زمائی دهورانی خوبی .

ساسانی پینجمیش وهای کرد : هات فه رموده کاتی
 هه ر شازده پیغمبر که نامه ی خویشی به کیکه له وه فرمودانه .
 تفسیر کردو به پیی پیوست پرونی کردنه وه . له دوی هه ر
 تاپه تیکه تفسیره که ی دیت به و جزیره ی که شیرو دهرانین
 پیغمبر می پیشینان جیهان گوتوه . نه گه نه و تفسیره نه یواپه
 نه مان دهرانی (کاپستنی کارستنی هارستنی وارستنی
 شالشتی) چ وئاپه کی هه به . به لام له روئانگی نه م
 تفسیره وه دهرانین (جی افرام) به وودا دغه رموی (گوتسه ی

خود او نامی خود او هناردهی خود ا دهی بزانی (هه لیهت تایهتی کورتیهی ئاسمانی واتای زووی هه به بویه ساسانی بینهم ئه و بینه و شه بهی مهتی ده ساتیری به ۱۹۶ و شه ی دیکه شه رح داوه [ژیره به داوه ۹ دیر له نووسینه کئی بوور داوود جوریکه ئه گهر و هگور خوی و هرگیزدینه سهر کوردی ئی حالی بوونی زحمتت - من مه فهورمه کئی به کورتی ده نووسمه وه : ساسانی بینهم که هارچه ره خی خوسره وی په ریزیه ده بو ئه و تفسیره به زمانی ئه و سه رده مه بوونی . ئه و سه رده مه شه وه نمونه به کئی نووسراوی گران به ها به ناوی (ساتیکان هزار داتستان) به جئی ماره که جی تفسیره که هیچ و چو و نیکی له گهل ئه و زمانه دا نییه به لنگوو به زمانی فارسی سه رده می شاه عباس نووسراوه که هزار سال له ساسانی بینهم دواتره . دیاره ئه و کاسی ده ساتیری هه لیه ستوره له سه رده می شاه عباس به زمانی سه رده می شاه عباس نووسیه [

زمانی تفسیری ده ساتیر فارسییه نه ما پارسی نه گمه ! له ههر جیکه به کئی به رانیهر و شه ی ههره می هی فارسی چنگ نه که و تئیی به کئی ساخته ی بووروست کردوه . ههر ئه و وشه ساخته نه به پارسی دروست و هرگیزان و چوونه تا و (برهان قاطع و چمن آرای ناصر) له نامی (جی افرا م) دا دوو بهندی ۷۰ - ۷۱ نه مه ده ئی : دوو جور نامه خوراین . به کئی (موهن نامه - نامی گوره) که له خه لقی دوو جیهان ده دی . ئه وی دیگه ده ساتیر که (کهین نامه - نامی) به چو و کیش بی ده گورتی .

تعمش نمونه به کئی له (کهین نامه) په که ده ساتیری ئاسمانی : خودا نو ئاسمانی خه لقی کرد . ههر به کئی خاوهن هوش و گیان و له شه . له ئاسمانه دا فرشته ی بی ئه زسارو ئه ستیری زور هه . هه ریه ک له وانیش هوش و گیان و له شه هه به . ئه ستیره گه ریکه کانیخ خاوهن هوش و گیان و له شن . هوش و گیان و له شه مانگ ناویان (فرنوش ، ورنوش ، اردوش) ه هوش و گیان و له شه ئیر (عطاره) (وراس ، فرلاس ، وراس) بان بی ده گورتی . ناوی هوش و گیان و له شه شامه (زهره) (نروان ، فروان ، زروان) ه . ناوی گیان و هوش و له شه بوژ (شادارام ، شادایام ، تشاداراسام) ه . هوش و گیان و له شه به هرام (مریح) به (بهمن زاد ، فرشاد ، زیداداد) شافروته بوون . ناوی هوش و گیان و له شه ههرمه ز پاشود برجیس

(مشتیری) (نجم داد ، نجم اراد ، شیداراد) ه . هوش و گیان و له شه کاپوان (زحل) (فرنسا ، لاتینا ، ارمتا) ناویانه . جیهان و هگور ناوه می زاده . ئاسمان بیستی ئه وه که یوان سه لوی . به رجیس جگه ری ، به هرام زلوی . بوژ دلی . ناهیند میعه دی . ئیر میشکی . مانگ سپهه راکس . ئه ستیره گان و بوچه گان ده ماره گانی . ناگردنی هه را هه ناسی ناو نارقه ی . خاک ئوژی بیی بروسکه بزهی لئوی . گره ی هه ور ناوژی . باران فرمیسکی . کانه گان گیانگن و گیان له به ره گان کرمی له شه .

بیستی ناوه میزاد و هگور ئاسمانه و حوت نه نامه گانی . سه روستگور میعه ده و دوو ده ست دوو قله جه گانی . له جیی حوت ئه ستیره گه ریکه گان . خوین و به له فم سه فراو سه ردا ی له جیی جوار (عنصر) ی ناو و ناگرو خاکی هه وان . ئه ستیره بی ئه زماره گان و حوت چه رخ له کاری جیهاندا ده سه لات و نه شیریان هه به بووسته بو ئه وان (سنجرستان) واته جیکه ی به رستن دروست بگریشه به بوت به رانیته . له ده ساتیردا قسه له باره ی (تسلیخ) هوه زور هاتوه . گیانی هه موو بوونه وهر . له مروف و گیاندارو و هوش و شنی بی گیان . له له شنیکه وه بو له شنیکه گویره ده گات . له نامی مه هابادا بیغه میهر ئاباد له خودا ده برمی بوچی پاشاپان و هه رمانه واپان و تواناپانیش له زیاندا ره نچو هه م ده بین ؟ خودا له وه لاما ده ئی . چونکه ئه وان له ژایانی له شه بیشتریان به دکار بوون چه زایان له ژایانی دواتریان ده بین شه وه . به نه خوش و ره نجووری له دایک ده بین وه یابه ده ری دیگه گرفتار ده بین . گیاندار ی زه هراوی و برنده ده یان گزین . شه مانه توله ی کرداره گانی ژایانی بیشتنی خویشانه . هه روه ها کینه وهری درنده مه ل و چارین هه ریه کیان پاداش و بهیا چه زای ژایانی بیشتنی خویش له ژایانی دواتریان ده بین شه وه . ئه گهر سه ووری به ک ژایان بابی سرینه وه ی گونا می بیشتووری نه کرد له ده وهری ژایانی سه یه جو چوارم چه زه دهرین . شه ون ده جن و ده بنه وه تاگور گونا می بیشتن پاک ده بین شه وه . ئه و کسانه ی به دکارن له ژایانیکی دیکه بهان ده چنه قلابی گیانو پرووک . سه رده می بی په روره ده و زیو کتار ده چنه قلابی کانه گ (معدن) هوه . چار بییه گانی که له م جیهاندا و هگور نه سپ و گاو حوشرو که ر چارگیشن کسانیکه بوون که وا چوونه ته قلابی جان و مران و له

باربری را جزای رفتارشان دینینه و

له دستایردا زحمت کیشان و ورزش خوشه کلدن
زور باهخی بی دراه - له ریزه کیشان و زور و گرتن و دوما
گردندا دهش گیانی نادمی له کلشهی در چیت و بو نه ماشای
جیهان بروات و دواتر بیته و له شه که پوره - کاسیکی گپیشه
نم باه به چی دیکه گیانی قالب گوری ناکات . نو و تر زانه دوا
هرگه له به هشتدا نمر دین -

گوشتنی چارین و خواردن گوشیشان له دستایردا
حرام گراوه - دین سردویان به خاک پسیرری یا خود
سوریتندری - له چوره به به ستاره که پیچه وانی شایینی
تیرانیانه دیار دعات دستایردا بیتهندی به هیندوره هه به یا خود
- وک پیشتر گوتمان - له هیند نو سراوه - چکه له مه زور له
وشی دستایردا هیندین که هاتوره سر و گویلاکی شکندوون و
شوی گویوون و وشه نوی نی سازوون هر وک له گکل
زور وشه فارسیشتا نهمی کردوه -

نوسوری دستایردا هه رشتیگی له دینی بره همنی و
زهره شتی و نیسلام و دینی دیکه بی بیشتی و هیا خوریندی
دینگی نوی نی بیک هیناوه به ناوی خود ایه که کپین دهنی
(مزدام) و به پارمه ش 16 پیغمه میر بانگ بیشتی خلق دهکا بو
نورینه - له دستایردا دینی بره همنی پتر له دینه کلندی دیکه
شوینی دپاره - تصویفش که له سردمی نه کیکر شای هندی
په ونه قی هه بو و له دینه را در ده که وینه و -

رهنگه نایستنا کس پیرووی نو دینه ی نه کردین
هه رجه ند له دستایردا نهمی ساسانی به کیم دهنی
له دره مشیری پاپه گان و برای شانه شکسه ده بوشتانه ی
له ستیرانیی دروست کردوه - شیم وک شتیگی له دستایردا
گرنگ بی زمانه که پتی شک باوره که ی چونکه زهره ریکی
له دره ویمان گپیشتی له زمانه ساخته که پوره هاتوره نه که له
دینه ساخته که پوره - نه گهر زیبانیکی دیکه ی هه بووی له
غیری زماندا به زهره دستپانی گپاندوره که بین نامه ی وهما
نایک به نامه ی نایینی خویانی وهریگر نیره - به پیشه و گوتمان
نوسوری (برهان قاطع) سهران وشه هیناوه بی نه ووی بی
نو و گه وهره گران به هابانه ی له کام که نجینه ی نرشدار
هینان -

به دبه خشانه نو و فرهنگه سهرایا نادرسته ی که له هیند

نوسوراوه و کتوتنه دست تیرانیان بی نه ووی وشه کلنی
هه لسه نگین له هه لسه ست و به خشان به کاربان هینان . دوا
بلاوگر نه ووی دستایردا نو وشانه ورده ورده پتر که ونه کاپوره
هر چاند بلاوگره ووی دستایردا مه لا فه پروز له دیباچه ی را
نوسوریه ی : « دینی بزانی زمانی نسل نو (صحایف
منزله) بی برای بی برای خرماسپتی به زنده به هه ووی و فارسی
در پوره نیبه به لکلو له گکل هیچ زمانیکی ناسراوی نایه هه
جودا کلنی تم سر درمه نیسه شتی نیبه . ه هینده هه به مه لا
فه پروز نه ی گوتوه دستایردا ساخته کاری مروفیکی ته قله باز بی -
له هه موو چیکه را به شامو بو ناوی دعات به کتینی پروزو
پروپه ووی ناسمانی دادمن تاکور له تیران وهابان زانی کوا
به راستی دستایردا له نوسورینه کلنی تیرانی گوتوه هاوانی
نایستاپه - زمانیش پارگاریکه له پوزگاری نیبه ریو - نه مه یه
ده بیین نوسورانی سر درمی (ناصرالدین شاه) بو شه ووی
شتیگی نوی بیته بازار دستپان دایه تالان کردنی دستایردا
به لام هیچ به یکتیگی له خوی نه برس نایا نه گهر دستایردا راستو
دروسته بوچی تاکه به که فره هنگی بیش (برهان قاطع) زمانی
دستایردا پار نه کردوه ؟ بوچی له شعیری شاعرانی بیش
خویان به کیک له و وشانه دهر نه که وتوره ؟ بوچی له هه زاران
کتینی هوزاروه به خشان قسه به که له پاره ی (مهلباد - چی
افرام - شای گلپو - یاسان) نه گوتاروه ؟ بوچی دستایردا خوی
به ره چاپ کردنی له هیچ گویبه که ناوو نیشانیکی نه بووه ؟

(محمد تقی خان) به ناز ناوی (حکیم) و نوسوری (گنج
دانش) هیچ به دردا نه هاتوره که دستایردا ساخته ی بابایه کی
ته قله بازو نایه کار بی - بویه له پاره پوره - دهنوس : « دستایردا
ناوی کتینیکی ناسمانیه که بو (مه اباد) ی به کم پیغمه بریان
(مه به ست نایادیه کانه) هاتونه خوارو به چوره زمانیک
نوسراوه نی گپیشتی مومکین نیبه و ساسانی پینجام وهری
گپراوته سر پاری گوزو له (تصاو تجریدو حکمت و طاعت
دهنوی و بریشیه له چواره پروپه ره (صحیفه) که بو چواره
سه زته هیوا نازل بووه و له بندهری بومسای چاپ گراوه و
وه گپراوته سر نینگیزی و بو تیرانان نارووه وشه کتینی
له گنده ایه [واته ته رسه گراون] - خاوهنی (برهان)
دینوی شتی وهیندیک له وشه کلنی وهرگرتوه (ذکر کرده) نیستا
به دره ست و باه شتی هوش په سندی شیدا زور و لای پارسیمان

کتابک خوشه‌یوست و ریزی از دهنش . من خرم [پروردار او]
 سه و شش ده دستتیرم هیزلزارو و تماشای شو فره‌منگانم
 کرد که له دستندان ، هیچ کامیکم لو و شانه تیزا نه‌دیش .
 له‌مانه : (لغت فرس اسدی) که له‌سده‌ی پنجمی له .
 نووسیوی شی . (فرهنگ جهانگیری) که جمال الدین حسین
 به‌ناوی جهانگیری پاشای هیند له 1017 به نه‌جامی گه‌یاندوه .
 (فرهنگ مجمع الفرس سروری) که محمد قاسم کوری حاجی
 محمد الکاشی سروری له زه‌مانی شا عباسی گوروی صفوی
 کوری کردوتوه . (فرهنگ رشیدی) که عبدالرشید کوری
 عبدالغفور الحسینی المندلی التتوی له سنائی 1064 له هیند
 نووسیوی که له‌دومهدا محمد حسین بن خلف التبریژی له
 1082 هـ قمر له هیند (برهان قاطع) ی نووسیوه .

ه‌رودها هیچ به‌کیت له‌و سه‌د وشه‌ییم له‌و شا
 نامه‌یادکه 1087 ریگی خستویه نه‌وزی‌وهو له ناو شاقیستاو
 به‌ه‌لوی و یازده‌دیش تووش تاکیکی نه‌بووم . به‌لام ه‌مووم له
 (برهان قاطع) دا دوزی‌وه و دیم ه‌رگز ناوی دست‌تیران
 له‌گه‌دا ناهینی ه‌ر چند گومام نیبه له‌ودا که نووسری
 برهان قاطع ه‌مووی له دست‌تیر ه‌لگرتوونه‌توه . نووسری
 برهان قاطع دهریستی دروستی و نادرستی وشه نه‌بووه
 ه‌رچی به‌یادی کردوه خستوونیه‌ته فره‌ه‌نگه‌ک‌یه‌وه .
 نه‌ونده هیزه‌ش نه‌بووه وشه‌کائی تورکی و عره‌یی و هیندی
 له‌یه‌کدی جودا یکلته‌وه وه‌یا نه‌وشانه‌ی پنجو ره‌گی فارسیمان
 ه‌یه له وشه‌ی ساخته بناسیتوه .

نووسری دست‌تیر بو وشه سازی چندین شیوازی
 به‌کاره‌یناوه : بو ه‌ندیک وشه‌ی مه‌عانی تازه‌ی دانوه : نامیغ
 که به‌وانای (امیزش - تیکل کردن) ه له دست‌تیردا بوته
 (حقیقت - راستی) (امیغی - راستگی) . (بوزه) توله‌ی یاره
 بوته (تقشیش - بشکندن) . -- و ه‌ر دیکه‌ش . بو ه‌ندی وشه‌ی
 عره‌یی وشه‌ی فارسی سازدوه وهک : (خانه آباد - خانه‌ی
 نارودان) به‌رانه‌ر (بیت المعمور - کعبه) و (هرسویه پادشاهان
 - پادشاهی ه‌رلابه) (ملوک الطوائف) و (کسور -
 کسورگر) بو (فاصل - کارزار) و (چشمیده - جاوینارو) بو
 (منظور) و (برش دید - برپوشیدن) بو (قطع نظر) --
 یهک رشته‌ی وشه‌کائی له مه‌فهوم‌یی عره‌یی‌وه ه‌اتوه
 وهک (رویش - نه‌وشی) بو (هویت) و (راست‌پوش - کافر) و

(افرازانستان ، ه‌ورازستان ، عالم علوی) و (فسرده‌شهر -
 علم سفل) و (نخستین انداز ، به‌کام نه‌انداز ، بدیهیه)
 ه‌ه‌ندیک له‌وشه‌کائی له‌ری بی‌نگرین (قیاس) ه‌وه

سازدوه . له (خورشید) ه‌وه وشه‌ی (هورشیدو ساهشید) ی
 دروست کردوه . له زور وشه‌ی فارسیدا پیتی به‌کام وه‌یا
 دواپی قرئاندوه یاخود پیتیکی به‌س‌ره‌وه وه‌یا گوتایی به‌وه
 ناوه وشه‌ی دیکه‌ی له‌ه‌له‌ب‌ستون : (نیواره) که تیروکی
 نان‌گردنه‌و (وردنه) شی بره‌دین له دست‌تیردا بوته (نیور ،
 نیوار) به‌لام به‌وانای جو . (باستان) بوته (باس) به‌وانای
 (کونینه) له‌به‌رانه‌ر (حادث) . وشه‌ی (جم = واته) پیتیکی
 (ر) ی بیوه نووساوه (جمر) به‌وانای ناکگراو به‌یدا . وشه‌ی
 (همه - ه‌موو) نیشانه‌ی نه‌ق (ا) ی چونه‌سار بوته (همه -
 نه‌همه) به‌وانای شات‌وارو . ه‌ر دیکه‌ش زور . به‌م شیوازه
 نووسری دست‌تیر و پینه‌کائی خوری خستوتیه قاشی وشه‌و
 پسته‌ی ناسانه‌وهو به‌زمانی سه‌رده‌می ساسانیاتی له
 قه‌لم‌داره . بو هیچ وشه‌یه‌ک به‌کی نه‌کوتوه . جاره‌ها بو
 وشه‌یه‌کی عره‌یی چندیکی داتلشویه به‌نموه (ه‌راینه‌بود
 ، ه‌راینه‌هستی ، ناچارباش ، ناگزیرباش ، ناچار هست ، گور
 فرتاش) ه‌مووی به‌وانای (واجب الوجود) و (شایسته‌هستی
 ، شایسته‌بود ، ناور فرتاش) له‌جایی (ممکن الوجود) .

له دست‌تیردا زور وشه‌ی هیندیش ده‌دتری وه‌کوه
 وشه‌کائی فارسی سه‌رویی و ده‌مشی شکلوه و اتابه‌کی دیکه‌یان
 یی‌دراوه .

[لئیه به‌دواوه پروردار دود 18 دیز له وشه‌ی جوراچوی
 ساخته‌گرایی دست‌تیر ده‌دینتیه‌که که له فارسی و هیندی و
 عره‌یی و هجه داتلشراون . . بیوسیم نه‌دیت له چند
 نمونه‌یه‌ک به‌ولاره راگزیم بو تیرکانه چونکه کس بییان
 دوا‌ه‌ه‌ند ناوی . م . مه‌مه‌د]

اگر خیده	سریج و بی‌ریز
اوچیز	حقیقت و هاهیت
پازتازی	جزئی
فرتان	گفت - اسمانی
روزستان	اهل حرفت
نمشته	عقیده
نوله	کلام

نواد
و ندرسار
نقطه وسط دائره
معدنه

گوتمان له برهان فاطم سمدان له و وشانه پادگراونو
نلوی دمسائیرین له گنده نه هاتوه . وک دمسائیرین له م
فهرهنگه دا بو هیچ وشه پک شاپه نه هینراونه وه . له بهرته مه
نلسپته وهی وشه می ساخته بو نو که ساته می میان نییه زور
زحمت . (رضا قلیخان هدایت) له فهرهنگه که کی خوبی
(انجمن آرای ناصری) و مگرو خاوه می برهان فاطم سمدان
وشه دمسائیری پادگرووه به لام هرچه ند له ناست هیندیک
وشه دا دهی له دمسائیر وهی له برهان فاطمه و هرگراون . له
زور وشه دا نه نلوی دمسائیر نه می برهان فاطم ناهین .
له نیت بو هیچ په کیند له و وشه ساختنه اش شاپه دینگی نییه .
رضا قلیخان بهرانبه ر وشه (فرسنداج) دنووس : به
هرچی بیزه می که ری پیغمبران همه به دگوری . له
فهرهنگی دمسائیر وهی نووسراوه . زور وشه کی له
جهان گیری و سروری ورشیدی و برهان پیدانین له فهرهنگی
دمسائیر نلوه کونیه کانی پارسیمان به دست که وشوه و
نووسراوه ... کاتیک رضا قلیخان فهرهنگی خوبی دنووس
دمسائیر به یارمه می مه لا فهرهنگی بلا بوویوه . رضا قلیخانیش
و مگرو سمدان له نووسره هاوچه رخنه کانی خوبی دمسائیری به
نامه می دینی شیرانی کون دنلسو له زعمه می پادگرومی
ورینه کانی دمسائیر پتر له برهان که مری همه می به ستیور
له هندی جیکه دا هه می برهانی راست گروته و مه وره له سر
چاوه می دمسائیری نلسائینه و سرخ و اشای نه وانه می
چه سب گرووه . زور جیی داخه که برهان فاطم انجمن آرا له
نیران سمرق راکنیش بوون به لام فهرهنگی جهانگیری و مجمع
الفرس سروری که باشترین فهرهنگن به لاره نراون .
له مگوتاره جیی رخنه گرتن له برهان فاطم تیدا نایینه و . جگ
له دمسائیر و شه نادرسته کانی برهانیش پترن له وهی لیره دا
بگوتین .

بی گومان برهان له سه پدانی به اوج دان به وشه می
دمسائیر له پیشه و دیت . به لام هویه کی که نه زمانه و وشانه می
به راده می قبول که پاند مه لا فهرهنگه چونکه پنده انکوتی نه وه
دمسائیر وهی کرد که ساتینگی له زمانه کونیه کانی نیران ناگدار

نه بوون مشتانه بکن که تم نامه به پادگاریکن گرانعلی می
روزگاری نیهریو میرانگی بیروزی پیشینانه .

وهک دزمانین چند کس له دوسته زاناکاتم خه ریگی
گردگروته وهی فهرهنگی فرسین . نیز دهگری له هه کویبه
شووشی وشه می دمسائیری بوون به بی پی بنووسن که می
دمسائیرن و ساخته چونکه که گار نه مه نه کن له دوا پروژا
نه و وشانه به خه گیری خه خلق دین . فولترس ههک له فهرهنگی
فارسی و لاتینی خوبی دا که له چندین فهرهنگه بیکی هینراوه
هه موو شوینیک که وشه به کی دمسائیری نیشاندان
نووسپیوه می می برهان فاطم و راگونیسته به له دمسائیر
به چوریک که پروژا لات نلسانی نه اروپا له و گنده نه دورن .
له نه جامه دا دینی به سر قسه کانه و بنیم

وشه کانی دمسائیر که دزی بو نوو فارسی گرووه زورین
له تفهیری نامه نلسانی سر به (فرجیشور) نلسانی
پنجمه . نه و پیغمبره می که خه دا بی ده مری . و دم
تکیس ارجم فرجیشوریک هورانگ زاهد . و له توخمی
نو هه میشه پیغمبریک دهمین . نامه نلسانی سلسانی
پنجم به (پرتوستان - پرتوستان) نلوه می .

با نهوش بلیم که زمانی مه تی دمسائیر بریتیه له
یه که م : یه ک مست له وشه می ورگه راوی فارسی و
هره می و هندی وهک : جمین = چونین (وهی) نام = نام
(پالشگره وهک زردغام) زیم = زمین . چار = چهار (چوار)
پندم = پنجم . سنجم = ششم . سدوم = هفتم . دشیم =
دشمن [سی دیری دیکش له چوره وشانه . م . محمه مد]
دوم : له و وشانه می که به هیچ په ملو شوستو لاییک
نازاندری چو نه کویوه هاتوون وهک : چانگری = بیداری
(به خه بری) . پنج = نخست (په که م) . فرداب = پرتو
(تیشک) . جمشاش = نور (پروتانی) . کلب = سابه
هیرتاسیم = شیرانینان . نوراخ = یونان . کلیار = اندوه
(غم) . شلیده = فرزانه (زانا . زیرهک . پانکژاد ...)
نووته به که له کار (فعل) هوزامین = په شایرین .
شالندن = زانین . آدن = بوون . گمدن = گردن . انتامین
= انجامین (نه جامین دان) . زاهدن = مان . وختن =
گوتن و می دیکش .

جگه له وهی که تم چاوگانه به بی چاوگی فارسی به دلو

سون [وختن = گفتن په تې ورسوښه] دروست سوون .
 له گه درانیښدا وگکوو کاري فارسي . لېره شدا دياره که
 نووسری دستاير بېنېکي له زمانه گوڼه کسان ورته گرتووه
 نه وند هوشمې نه بوو يو هم زمانه ساخته يه ريزمانيکي
 ساخته ش دابنې . دگکوو دوزاين چاواگ له زماني شافيسانو
 فورس هه خامه شوو له سانسگرېشدا که به خوشگي زمانه
 گوڼه کاني نيران دمناسري وه نه بوو وک چاوگي په هله وې هر
 به (تن) و وک چاوگي فارسي هر به (ش . ن . دن) کوتايي بيت
 به لنگو وک گوڼه زمانه کاني هيندي - شورويي او وک
 نېستاکي له زماني نينگيزي دمشيا به هر حرفيک (دهنگيک)
 کوتايي بيت .

هروره ها له زماني کوني تاليفانو فارسي لاسگريت کار
 (فعل) وک کاري فارسي (نوي) گه دران نه درکران .
 شجا فارسي نوي نه گه ريشه ي به معني ده ستاير پيشه وه
 نه به ستايرينه وک گوييا بهر له هزاران مليون سال به مسر
 (فرجيشوران) دا دابه زيود . به لنگو به تفسيره که به وه
 به ستايرينه وه که گوييا له زماني (خسرو پرويز) به نه چنام
 گه پيشتووه ، خو نېمه له باره ي زمانه زماني شو دهورانه
 [ياي ليک گرتووه ي راستي ودر] به له ديمان هه به .

لېره دا دېني نه ووش بلېنې که زماني دستاير ختمې
 ثابته نېش نېپه به له لفيڼيکي فارسي نېستاکه نووسراوه .
 نه مه ش عاجبا تېه کي کتېبه که به .

نووسري دستاير يې هيچ دستورو قانوون وشه
 په ک وک کاني په هله وې ه لېوا زدووه تفسير ي يې نووسيوه
 له ناواخي دياره دستاير له هيند نووسراوه و نووسه ريشي
 په نگه به نه سل زره دمشي بووي به لام له نېپني ديزين وروي
 هه لگېراو ته وه به زره دشت خوي دهلي : ه جم دستاير کاني
 له وني = جز دستاير کاري نکاني . جگه له دستاير کارنيک
 نه که ي . نه مه به دستاير . کتېبکي بهر له 120 سال
 له نامه کاني دېني نيران خېساب گراوه زمانيش به فارسي
 پېشکه و نوو وگرېراوه نه مها راستيه که ي سووگي کردنيک
 به نيران زماني فارسي .

په م دا کوتارمه که ت او د دېني . له زيرپه وه دهنووسې
 نه ماشاي پوه په 200 ي نه م کتېبه ش بکن ه
 له و پوه په م دا سره ناي (ملحقات - پاشکوکان)

چاند کورته نووسيو و تېرېښي به دا خوي دا دهېښي . په که م
 چار له شمش پوه په م دا به ياي دستاير دا ديته وه . په دريزي
 ياي شو به لگانه دهکات که دانوري دستاير دېني شو
 (انرکيوان) هېن که پېشتر ناي هاتو له (ديستان المذهب)
 ناي نه وو موچه يزياتي و نايو تاکاري بېره وکاني به زوري هاتو
 که ته مه ش هر به لگه به يو نه وه ي که نووسري (پستان
 المذهب) يش په کيکه له و گروويه ي به دوا سازه و کيوان
 که و توون و يو ده ستاير خه بتاون . پور د اوو له و پاشکويه دا
 هه په کي خوي راست دهکاتو که له کوتاري دستاير دا يو
 نه وه چو بوو که دانوري (ديستان المذهب) محسن فاني بيت .

دهلي : ه له پوه په 20 . له کوتاري (دستاير) نووسري
 (ديستان المذهب) م محسن فاني دانوه . نه مه ش هه په که
 که له بيوايکي نينگيز (1000 - 1000) وه به خه غلې گه پيشت و
 ده ميکېشه راست کراوه توه به لام من به درهنگه و زانيم . له
 ديستان المذهب نايکي محسن فاني هاتو له زاري نه ووه
 يايکي يک له شاگرداني انرکيوان گېراو ته وه نېتر به هه له
 له ووه محسن فاني به نووسري ديستان زانرو . دانوري
 ديستان نه نامسراو به لام له تاو روکي دا دياره کيک پيش سالي
 1027 ک . له هيند هاتو ته دنيا . په که نجې چو ته (اکبر اباد - اکره
 - 1020) و له کشمير لاهوري رابور دوه سه غري يو نيران
 کردوه چو ته مشهد و .. و .. له نيوان سالي 1064 و 1067

ديستان المذهبي نووسيوه له سالي 1081 له يازده صي سالي
 حاکم يه تي اورنگ زيب مزدوه . وک خوي دهلي : (خزانو
 فرشيدو روه يمن و خرمند) ي له 1080 و (مريد هوشيار دوم
 سروش - خودا جوي) له کشمير دېتووه . نه و کتېبانه ي که
 نووسري ديستان نايوان دهيات نه وه مه به ستانه ي لېپانه وه
 نه قل دهکات هه مووي له نووسينه کاني انرکيوان و شاگرد کاني
 نه ون وک کتېبه کاني : آمېستان . دستاير . اطرستان . جشن
 سده . سرودستان . جام کيخسرو . شاربش چهارچمن .
 زردست افشار . نوش دارو . سنگين . بزمگاه ارزنگ ماني و
 هي تريش . چار دانه له و نامانه که (دستاير جام کيخسرو
 شاربشاني چهارچمن و زردست افشار) ن هه ون له هيند چاپ
 گراون . ناي نووسري ديستان له له ياداشتيک به (مريد شاه
 . يايخو . ملا مريد) هاتووه [له په راويزدا دهلي سپري
 نېنسپگويدي نېسلام 1081 بک] هه هه .. هه ..